

Jedenáctý rozhodne

Před časem jsem v samoobsluze zvedal těžší břemeno několika dvoulitrových lahví. Píchlo mě v zádech, bolest se pomalu rozšiřovala i zvětšovala a po několika dnech nabyla charakteru, který lze nejlépe popsat výrazem „hexenšus“. Díval jsem se, v kterém koutě se čarodějnice objeví a vystřelí. A výstřel skutečně bolel, nedokážu to lépe charakterizovat.

Měl jsem obavy, že by mohlo jít o výhrěz ploténky, náznak iradiace byl přítomen, a tak jsem navštívil přítele na klinice zobrazovacích metod. Ten se mi pečlivě věnoval a posléze ukázal moji páteř v obraze magnetické rezonance. Na první pohled bylo patrné, že ploténky jsou pečlivě seřazené a míšní kanál volný. Uklidnil jsem se, neurochirurg nehrozí. Přítel mi však řekl, že dvanáctý hrudní obratel má prolomenou horní desku. Všechny obratle pak jeví známky zřetelné osteoporózy, měl bych podstoupit densitometrii a navštívit ortopeda.

Všechna vyšetření jsem absolvoval a paní doktorka se mě zeptala, zda mám nějakou rodinnou zátěž, co se týče osteoporózy.

„Ano,“ odpověděl jsem po pravdě, „maminka měla těžkou osteoporózu a skončila s frakturou femoru.“

Lékařka se na mě podezíravě podívala a zeptala se: „A co sport, máte dostatek pohybu?“ „Ano, jezdil jsem na kole, lyžoval a plaval.“

„Mě nezajímá, co jste dělal, ale co děláte.“

„Od té doby, co synové dospěli, skončily tyto sporty a přešel jsem na počítač, ten ovšem denně i několik hodin,“ vysvětlil jsem svou pohybovou aktivitu.

„Prosím?“ zeptala se vyděšeně.

„Ano, prosím,“ přešel jsem na stejně zdvořilostní tón.

„A jiný pohyb žádný?“

„Pohybu mám hodně. Denně se naběhám, a vlastně tak nasportuji řádku kilometrů. Ráno se musím dostat k autu, v nemocnici k výtahu. A srdeční katetrizace, které jsem donedávna prováděl, vyžadovaly také dost energie.“

Řekla: „Aha,“ a v tom jediném slově bylo vše.

„Jste samá kardiologie a na skutečně vážné nemoci nezbyvá čas. Máte osteoporózu těžkého stupně s frakturou obratle.“

Vrátil jsem se ke svému příteli z kliniky zobrazovacích metod s touto pochmurnou diagnózou. Ten si přečetl všechny nálezy a řekl: „Mám pro tebe dobrou zprávu.“ Po všech nepříjemnostech konečně dobrá zpráva. Je to vůbec možné v této bolestivé a mně téměř neznámé oblasti?

„Operace nemusí být nezbytně nutná. Můžeme ti nabídnout perkutánní vertebroplastiku.“ Slyšel jsem to rád, původním zaměstnáním jsem invazivní a teoreticky i intervenční kardiolog. Perkutánní procedury se mi líbí a vidím v nich budoucnost.

„Ano, souhlasím,“ zavolal jsem dychtivě. „V čem to spočívá?“

„V analgosedaci a lokální anestezii ti zavedeme perkutánně silnější jehlu do nemocného obratle a jeho tělo zpevníme aplikací 2–8 ml kostního polymethylmetakrylátového cementu.“

Tak se i stalo, zcela bezbolestně mi byl zpevněn zborcený obratel, proceduru jsem přežil, stejně i čas následující. Tento následný čas byl obtížný k přežití nikoli pro bolest, ale pro jiný časový rozměr, mně dosud neznámý.

Budete užívat bisfosfonát, za tři měsíce se dostavíte na kontrolu. Budete nosit korzet tři až čtyři měsíce. Tyto časové dimenze mě zaskočily. Byl jsem zvyklý na termíny „do zítřka, po dobu jednoho týdne, během 14 dnů“. Chvilí mi trvalo, než jsem si na tuto změnu zvykl. Bylo to však nesmírně důležité



pro zklidnění pacienta. Vzpomněl jsem si na jednoho ze svých učitelů, který říkával: „Die Sache muss abgewartet werden.“

Než mi došlo, že tato věta se týká i mého současného léčení, musel jsem znovu zajít na kliniku zobrazovacích metod ke svému příteli, který mi provedl kontrolní vyšetření a ukázal výsledek (viz obrázek MR): „Podívejte se, jak jsme spravili tvůj obratel. Jedenáctý to rozhodne.“

„Toho doktora neznám. Na kterém oddělení pracuje?“

„To není lékař. To je tvůj jedenáctý hrudní obratel a příliš kvalitní není. Je postižen osteoporózou jako ostatní, ale zatímco se dříve při kontrakci setkával s měkkým, nemocným dvanáctým, bude se nyní střetávat s tvrdým, kvalitním cementem. Kdo ví, jak dlouho vydrží.“

S touto tikající bombou v zádech jsem se rozloučil.

Samozřejmě tikající bomba je jen atraktivní název pro poselství, které obsahuje.

Začni léčit také sebe. Věnuj aspoň zlomek času, který dáváš svým pacientům, také sobě. Z myšlenkového úsilí, které spotřebuje tvoje diferenciální diagnostika, poskytni také něco sobě. Tvé prohřešky a hříchy, kterých ses dopustil během celého života, se sčítají a projeví svou přítomností.

Všechny Stránky k zamyšlení, které dosud vyšly v *Cor et Vasa*, měly charakter nabídky. Umístěny vzápětí po odborném textu, nabízely odpočinek při zamyšlení.

Tato stránka, která je samozřejmě jako předchozí určena k zamyšlení, se od nich liší svým imperativem.

Zamysli se!

I Tobě se to může stát.

Roman Čerbák

Prof. MUDr. Roman Čerbák, CSc.,
Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie, Brno,
e-mail: roman.cerbak@cktch.cz

Obrázek MR zhotoven na Klinice zobrazovacích metod, FN u sv. Anny v Brně.